

**Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület
2019. október 21-én tartott ülésén
elfogadott állásfoglalások¹**

79.

Ha a másodfokú bíróság közbenső ítéletet hoz, a bizonyítási eljárás az érdemi tárgyalási szakban folytatható azzal, hogy ha a perfelvétel nem volt teljeskörű, az az ítélet hatályon kívül helyezésére adhat alapot.

A gyakorlatban kérdésként merült fel, hogy ha a Pp. 341. § (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság közbenső ítéletet hoz, előírhatja-e, hogy az elsőfokú tárgyalás a perfelvételi szakban folytatódjon. Ha például a bíróság az aktív perbeli legitimáció hiánya miatt elutasítja a keresetet, akkor vagy tárgyaláson kívül lezárja a perfelvételt, vagy a perfelvételi tárgyaláson nem fogja olyan részletességgel meghallgatni a feleket, az érdemi tárgyalási szakban pedig már nem lehet bizonyítási indítványt előterjeszteni. Az utólagos bizonyítás szabályai alapján a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a fél akkor terjeszthet elő további bizonyítási indítványt a Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja alapján, ha az a bíróságnak a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követő – Pp. 237. § (2) bekezdése szerinti – anyagi pervezetése folytán vált szükségessé. Főszabály szerint, ha a perfelvétel a Pp. szabályai szerint folyt le, akkor az eljárást az érdemi tárgyalási szaktól kell folytatni a bizonyítás felvétele érdekében.

A gyakorlati tapasztalatok alapján az is látható, hogy a fél esetenként nem jelöl meg minden bizonyítékot a keresetlevélben vagy az írásbeli ellenkérelemben, vagy azért, mert nem tartja lényegesnek, vagy azért, mert azt gondolja, hogy nem kell bizonyítania vagy nem neki kell bizonyítania. Ha pedig a bíróság arra a következtetésre jut, hogy jogalap hiányában vélhetően el fogja utasítani a keresetet, akkor elképzelhető, hogy a perfelvételi tárgyaláson nem kerül sor nyilatkozattételre a hiányzó indítványokkal kapcsolatban.

Ha valamely tény éppen a közbenső ítélet vagy annak indokolása tükrében válik relevánssá, a felek korábban nem tudhatták, hogy az adott ténynek jelentősége lehet, ezért nem terjesztettek elő erre nézve bizonyítási indítványt. Ebben az esetben nem zárható el a fél attól, hogy ezekre a tényekre vonatkozóan bizonyítási indítványt terjesszen elő.

A fenti esetköröket szemléltetve például az élettársi közös vagyon megosztása iránti perek esetén a felek gyakran vitatják az életközösség fennállását is, ilyenkor a közbenső ítélet meghozataláig a perfelvétel nem terjed ki a tételes elszámolással összefüggő kérdésekre. Előfordulhat, hogy a felek előadják a bizonyítási indítványaikat, de a bíró a perfelvételt nem terjeszti ki az egész élettársi kapcsolatra, ha szerinte nincs élettársi kapcsolat a felek között. Ilyen esetben kizárt, hogy a közbenső ítélet után az érdemi tárgyalási szakban folytatódjon az eljárás, hiszen a perfelvételi szak hiányosan került lefolytatásra.

A kérdés megválaszolásához abból kell kiindulni, hogy a bíróságnak a Pp. releváns rendelkezései [170. § (2) bek., 191. §, 199. § (2) bek., 203. § (2) bek.] alapján a perfelvételi tárgyaláson mindenre nyilatkoztatnia kell a feleket, a közbenső ítélet meghozatalakor már minden bizonyítási indítványnak rendelkezésre kell állnia. Abban az esetben, ha a közbenső ítélet után válik relevánssá egy tény, úgy az erre vonatkozó bizonyítási indítványt az utólagos bizonyítás keretében lehet megtenni. Következésképpen nem mellőzhető, hogy a bíróság a perfelvételi tárgyaláson tisztázza, hogy melyik félnek milyen tényeket kell bizonyítania.

A Pp. minden esetben azt feltételezi, hogy a perfelvétel teljeskörű. Ha az eljárási szabályokat a bíróság betartja, a perfelvétel nem lehet részleges. Ilyenkor, a közbenső ítéletet követően az

¹ A konzultációs testület állásfoglalásai a bíróságokra nem kötelezők, csupán iránymutatásokat fogalmaznak meg a felmerülő kérdések lehetséges értelmezésével kapcsolatban.

eljárás már csak az érdemi tárgyalási szakban folytatódhat. Ha az érdemi tárgyalási szakban a bíróság anyagi pervezetése folytán új bizonyítási indítvány megtétele válik szükségessé, azt a fél a Pp. 220. § (1) bek. *d*) pontja alapján az utólagos bizonyítás szabályai szerint terjesztheti elő.

Következésképpen, ha a másodfokú bíróság közbenső ítéletet hoz, a bizonyítási eljárás – a perfelvételi nyilatkozatok kötelező megtétele miatt – az érdemi tárgyalási szakban folytatható azzal, hogy ha a perfelvétel nem volt teljeskörű, az az ítélet hatályon kívül helyezésére adhat alapot a Pp. 381. §-a alapján.

[Pp. 170. § (2) bek., 191. §, 199. § (2) bek., 203. § (2) bek., 220. § (1) bek. *d*) pont, 237. § (2) bek., 341. § (4) bek., 381. §]

80.

I. A bíróság az eljárást befejező vagy az eljárás megszűnését megállapító határozatában, annak rendelkező részében – a díj összegének a megállapítása nélkül – kizárólag a perköltség viselésének arányát és azt állapítja meg, hogy erre figyelemmel a pártfogó ügyvéd díját, illetve annak meghatározott részét melyik fél viseli.

II. A bíróság határozata nem tartalmaz marasztalást, és a bíróság nem hozhat olyan döntést sem, hogy a pártfogó ügyvéd díját az állam viselné.

III. Az elsőfokú bíróságnak a határozata jogerőre emelkedésétől, illetve az iratoknak a másodfokú bíróságtól vagy a Kúriától hozzá történő visszaérkezésétől számított 8 napon belül kell a határozat meghozataláról értesíteni a Jogi Segítségnyújtó Szolgálatot, ebben közölni kell a felek nevét; a per tárgyát; valamint – eljárási szakaszonkénti bontásban – a pertárgy értékét, amennyiben az megállapítható; ha nem, akkor azt, hogy az nem állapítható meg; a pernyertesség felek közötti arányát; továbbá azt, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére melyik fél köteles. Közölnie kell továbbá a pártfogó ügyvédi díj viselésre kötelezett fél, vagy felek Pp. szerinti azonosító adatait.

A pártfogó ügyvédi díj megállapításával, viselésével kapcsolatos jogértelmezési kérdések a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) hatályba lépése óta visszatérően jelentkeznek a bírói gyakorlatban. A bíróság az 1952. évi Pp. 87. § (2) bekezdése szerint a határozatában – kizárólag a pernyertesség és pervesztesség aránya alapján – a perköltség viselésének az arányát, továbbá azt állapította meg, hogy erre figyelemmel a pártfogó ügyvédi díj, illetve annak meghatározott része melyik fél terhére esik. Ezt követően már a határozat indokolása tartalmazta, hogy a pártfogó ügyvédi díj összegéről és annak – akár az állam által történő – viseléséről a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat (a továbbiakban: Hivatal) határoz.

Ennek megfelelően a Kúria Polgári Kollégiuma tanácselnöki értekezlete szerint a rendelkező rész javasolt szövege a következő volt: „a pártfogó ügyvédi díj a teljes egészében pervesztes felperest/alperest terheli” vagy „a pártfogó ügyvédi díj 70%-ban a felperest, 30%-ban az alperest terheli”.

A javaslat szerint a bíróság által e körben hozott határozat indokolásából egyértelműen ki kell tűnnie annak, hogy a döntés csak a díj viselésének az arányára és arra vonatkozik, hogy az melyik felet terheli, de nem tartalmaz rendelkezést arról, hogy azt ki fogja megfizetni.

Mindezek alapján az 1952. évi Pp. alkalmazásában nem hozható megalapozottan olyan döntés, amelyben a bíróság rendelkezik arról, hogy a pártfogó ügyvédi díjat ki fogja viselni és ennek megfelelően nem rendelkezhet arról sem, hogy azt az állam viseli. A bíróság a jogszabályok értelmében nem állapíthatja meg sem a pernyertes, sem a pervesztes fél pártfogó ügyvédje díjának az összegét és annak a viseléséről sem rendelkezhet, csak az 1952. évi Pp. 87. § (2) bekezdése szerinti döntést hozhat. Az állam csak akkor viseli biztosan a pártfogó ügyvéd díját, ha azt a teljes személyes költségmentességben részesített pervesztes fél részére kirendelt pártfogó ügyvéd javára kell megfizetni, de erről ez esetben sem a bíróság, hanem az arra hatáskörrel rendelkező Hivatal fog határozni. A fél részére biztosított költségmentesség kizárólag az ő képviselőjét ellátó pártfogó ügyvéd díjának a megfizetése alól mentesít, ami nem terjed ki a pernyertes ellenfelet képviselő pártfogó ügyvéd díjának a megfizetése alóli mentesülésre.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) nem hozott érdemi változást ebben a kérdésben. Változatlanul megmaradt a döntési jogkör már ismertett megosztása. A Pp. 101. § (3) bekezdése kisebb változtatások mellett, de tartalmában az 1952. évi Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltakat tartotta fenn és fennmaradt a jogi segítségnyújtás fennálló rendszere is. Az ebben a kérdéskörben irányadó szabályozás tekintetében a Jst. nem

módosult. A Pp. 101. § (3) bekezdésének első fordulata annyi eltérést tartalmaz a korábbiakhoz képest, hogy már figyelembe kell venni az állam által megelőlegezett költségek megfizetésére vonatkozó szabályokat, azaz a 101. § (1), (2) bekezdését is, ha az ügyben esetlegesen ez felmerült. A Pp. azonban a bíróság számára a pártfogó ügyvédi díj tekintetében továbbra is csak egy megállapítási és egy értesítési kötelezettséget ír elő.

A bíróság az eljárást befejező vagy az eljárás megszűnését megállapító határozatában tehát a Pp. alapján eljárva is csak megállapítja – a díj összegének a meghatározása nélkül – azt, hogy a pártfogó ügyvéd díját melyik fél viseli, illetve ennek folytán a perköltség viselésének az arányát. Ez utóbbit a jogszabály a közölni kért adatok közt helyezi el a 101. § (3) bekezdés *d*) pontjában, de amikor a bíróság dönt arról, hogy a díjat melyik fél viseli, értelemszerűen dönt egyben annak a pernyertesség-pervesztesség aránya szerinti megosztásáról is, azaz ez változatlanul a határozat rendelkező részére tartozó kérdés. A bíróság tehát a díj összegét sosem állapítja meg, és nem hoz a megfizetésre kötelező határozatot sem, ezek továbbra is a Hivatal hatáskörébe tartoznak. Az állam díjviselési kötelezettsége ennek megfelelően változatlanul nem állapítható meg a határozatban.

A Pp. 101. § (3) bekezdése az 1952. évi Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltakhoz képest az értesítési kötelezettség tekintetében sem hozott számottevő változást.

Az értesítési kötelezettség változatlanul az elsőfokú bíróságot terheli, változatlanul az elsőfokú bíróság köteles tehát a szükséges adatokat közölni – 8 napon belül – a Hivatallal.

Kérdéses lehet, hogy ez a határidő mikor kezdődik. Első fokon jogerőre emelkedett határozat esetén értelemszerűen a határozat jogerőre emelkedésétől, de másodfokon jogerőre emelkedett ügyben ennyi idő alatt az elsőfokú bíróság még nem jut a szükséges adatok birtokába, ezért ilyen esetben az iratok visszaérkeztétől számítható a határidő.

Közölnie kell a bíróságnak a Hivatallal a felek nevét; a per tárgyát, a pertárgy értékét; amennyiben az megállapítható, a pernyertesség felek közötti arányát; továbbá a pártfogó ügyvédi díj viselésére köteles fél, vagy felek megjelölését az azonosító adataikkal. Más adatot nem kell közölnie, tehát nem kell jegyzőkönyv-másolatokat, vagy egyéb iratokat megküldenie. A Pp. az 1952. évi Pp.-hez képest tartalmazza viszont, hogy az adatokat eljárási szakaszonként megállapítottan kell külön-külön közölni, ami abból ered, hogy az ügyérték a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban változhat, változhat továbbá az egyes szakaszokban a pernyertesség, vagy annak a felek közti aránya és így a pártfogó ügyvédi díj viselésére köteles fél személye is.

[Pp. 101. §]

81.

I. A gondnokság alá helyezés és a választójogból való kizárás, a gondnokság alá helyezés módosítása, megszüntetése és felülvizsgálata iránt indított perekben az érintett fél halála esetén az elsőfokú bíróság nem dönthet az ítélete hatályon kívül helyezéséről.

II. Az elsőfokú bíróság kizárólag az eljárás megszüntetéséről, a felmerült költségek és az eljárási illeték viseléséről határozhat.

A jogértelmezési kérdést kiváltó helyzet abból ered, hogy a Pp. nem szabályozza azt az esetkört, amikor az ítélet meghozatala és annak jogerőre emelkedése előtt a gondnokság alá helyezendő alperes elhunyt. Az 1952. évi Pp. 310/A. § szerint amennyiben az alperes a gondnokság alá helyezés iránti per jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság a pert megszünteti, és a perben esetleg már hozott ítéletet hatályon kívül helyezi. Hasonlóan rendelkezett a 1952. évi Pp. a házassági perek körében úgy, hogy ha valamelyik házastárs a házassági bontóper jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság pert a perköltségre vonatkozó határozathozatal nélkül megszünteti, és a perben esetleg már hozott ítéletet hatályon kívül helyezi [1952. évi Pp. 289. §].

Az új Pp. az előbbiektől eltérően csak a házassági perekre tartalmaz ilyen szabályt. A 460. § (1) bekezdése kapcsolódó intézkedésként írja elő a bíróság számára, hogy ha valamelyik házastárs a házassági bontóper jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti és a perben esetleg meghozott ítéletet hatályon kívül helyezi. A 1952. évi Pp. 310/A. §-nak megfelelő rendelkezést azonban az új eljárási törvény nem tartalmaz. Ezért az ítélezési gyakorlatban problémaként merült fel, hogy mit kell tennie ilyen esetekben a bíróságnak; van-e intézkedési kötelezettsége a nem jogerős ítélettel kapcsolatban, és mi történjék az ítéletben meghatározott perköltségekkel.

Kifejezett törvényi szabály hiányában a bíróságok az eljárást a Pp. 430. § utaló rendelkezése alapján a 240. § (1) bekezdés *f*) pontjának felhívásával szüntetik meg. E végzésben ismét határoznak a költségekről (jellemzően az ügygondnoki díjról, a munkadíjakról, a szakértői díjról és az eljárási illetékről). A korábban meghozott ítélet hatályon kívül helyezéséről azonban nem döntenek, mert értelmezésük szerint arra a személyállapoti pereknél csak a házassági bontóperben bekövetkezett halál esetében van lehetőség. Kérdés tehát, hogy helyes-e ez a gyakorlat és szükség van-e a 1952. évi Pp. 310/A. §-hoz hasonló rendelkezés érdekében jogszabálymódosítás kezdeményezésére.

A kérdés megválaszolása előtt indokolt áttekinteni az 1952. évi Pp.-nek és a Pp.-nek a gondnokság alá helyezés hatályára és az egyszerű kötőerőre vonatkozó rendelkezéseit.

A 1952. évi Pp. 311. § (1) bekezdése értelmében a gondnokság alá helyezés, valamint a választójogból való kizárás hatálya a gondnokság alá helyezésről rendelkező ítélet jogerőre emelkedését követő napon kezdődik. Az ítélet mindenkivel szemben hatályos. A Pp. 466. § (1) bekezdése a gondnokság alá helyezés hatályát a 1952. évi Pp.-vel egyezően szabályozza, de nem rögzíti a jogerős ítélet *erga omnes* hatályát. Ettől függetlenül a cselekvőképesség teljes vagy részleges korlátozottsága az ítélet jogerőre emelkedését követő naptól kezdődően érvényesül, és mindaddig senki nem teheti vitássá, amíg újabb ítélet arról eltérően nem rendelkezik. A gondnokság alá helyezés és a választójogból való kizárás hatálya a Pp. 447. § utaló szabálya alapján a gondnokság alá helyezés módosítása, megszüntetése és felülvizsgálata iránt indított perekben hozott jogerős ítéletekre is irányadó.

Az egyszerű kötőerő főszabálya alapján [1952. évi Pp. 227. § (1) bekezdés, Pp. 357. § (1) bekezdés] a törvény eltérő rendelkezése hiányában a bíróság az adott perben hozott saját határozatához a határozat kihirdetésétől, ennek hiányában a közlésétől kezdve kötve van. A határozathoz kötöttség törvényi kivételei biztosítják az egyszerű kötőerő feloldását.

A 1952. évi Pp. szabályozásában a személyi állapotot érintő perek közül nem érvényesült az egyszerű kötőerő a következő ítéleteknél:

1. Kizárólag a házassági bontóperre irányadó permegszüntetési ok: ha valamelyik házastárs a házassági bontóper jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság a pert a perköltségre vonatkozó határozathozatal nélkül megszünteti, és a perben esetleg már hozott ítéletet hatályon kívül helyezi (1952. évi Pp. 289. §).

A szabályozás indoka, hogy a bontóperben félként csak a házastársak vehetnek részt, az 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 17. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a házasság az egyik házastárs halálával a házasság felbontása nélkül is megszűnt, és csak fennálló házasságot lehet felbontani.

2. A gondnokság alá helyezés, és a 1952. évi Pp. 312. § (3) bekezdése szerint a gondnokság alá helyezés módosítása, illetve megszüntetése iránti, a 1952. évi Pp. 312. § (1) bekezdésében meghatározott perekben alkalmazandó permegszüntetési ok: ha az alperes (értelemszerűen az érintett személy) a per jogerős befejezése előtt meghal, a bíróság a pert megszünteti és a perben esetleg már hozott ítéletet hatályon kívül helyezi (1952. évi Pp. 310/A. §)

A törvényi rendelkezést a cselekvőképességgel, gondnoksággal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2001. évi XV. törvény iktatta be. A törvény indokolása szerint a kereseti kérelem az alperes személyéhez kötődik, halála esetén a jogutódlás kizárt, a pert meg kell szüntetni. Korábban a 1952. évi Pp. erre vonatkozó kifejezett rendelkezést nem tartalmazott, a törvény módosítás ezt pótolta a jogszabályhely beiktatásával.

A Pp. egyrészről a személyi állapotot érintő perek közös szabályaként új kivételként feloldja az egyszerű kötőerőt a felperes keresettől elállása esetén. A Pp. 433. §-a alapján a felperes keresetétől az eljárás bármely szakaszában az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat. Ha a felperes a keresetétől az elsőfokú eljárás befejezése után, de még az ítélet jogerőre emelkedése előtt áll el, az ítéletet az iratoknak a fellebbezés folytán történő felterjesztése előtt az elsőfokú, egyébként a másodfokú bíróság helyezi hatályon kívül.

Másrészről a Pp. 460. § (1) bekezdése a 1952. évi Pp. szabályával egyezően rendezi azt a helyzetet, amikor valamelyik házastárs a per jogerős befejezése előtt meghal, tekintettel a házasság megszűnésének eseteit a Csjt.-vel azonos tartalommal rendező 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:20. § (1) bekezdésére.

A Pp. ezzel szemben nem szabályozza a gondnoksági perekben az érintettek idős életkora miatt viszonylag nagy számban előforduló esetkört: amikor a fél halála az elsőfokú ítélet meghozatala, kihirdetése, kézbesítése után az elsőfokú bíróság eljárása során következik be. A gondnoksági perekre irányadó, a bontóperi szabályhoz [Pp. 460. § (1) bekezdés], illetve a felperes keresettől elállásához (Pp. 433. §) hasonlóan nem rendezi az elsőfokú ítélet „sorsát”. Nem rendelkezik az elhunyt személyéhez kötődő, joghatás kiváltására nem alkalmas elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről.

Mindebből következően a gondnokság alá helyezés és a választójogból való kizárás, a gondnokság alá helyezés módosítása, megszüntetése és felülvizsgálata iránt indított perekben feltétlenül indokolt a jogszabály módosítás kezdeményezése. A Pp.-t olyan törvényi rendelkezés beiktatásával indokolt módosítani, amely egyértelműen kifejezi ezeknek a pereknek a nemzetközi dokumentumokban elismert és elvárt, a Ptk. és a Pp. szabályozását meghatározó jelentőségét, a per tárgyának az érintett személyhez kötődését, a jogutódlás kizártságát és a fél halála esetén a korábban hozott elsőfokú ítélettel kapcsolatban meghatározza az elsőfokú bíróság által követendő eljárást, amint az 1952. évi Pp. 310/A. § kielégítette ezeket a követelményeket.

A törvény módosításáig a bíróság – kifejezett törvényi szabály hiányában – a Pp. 430. § utaló rendelkezése alapján, a 240. § (1) bekezdés *f* pontjának alkalmazásával kizárólag az eljárás megszüntetéséről, a felmerült költségek és az eljárási illeték viseléséről határozhat.

[Pp. 240. § (1) bek. *f* pont, 430. §, 433. §, 447. §, 460. § (1) bek.]

82.

Abban az esetben, amikor a közjegyző olyan kötelezettre nézve állapítja meg a fizetési meghagyásos eljárás perré alakulását, aki a fizetési meghagyással szemben önálló ellentmondással nem élt, és az ellentmondással élő kötelezett perbeli cselekménye rá nem hat ki, a bíróság fellebbezhető végzéssel az eljárást vele szemben megszünteti, figyelemmel arra, hogy a fizetési meghagyás vele szemben jogerőre emelkedett (ítélt dolog).

Kérdésként vetődött fel, hogy mi a teendő, ha a fizetési meghagyással indult ügyben a közjegyző olyan kötelezett kapcsán is megállapítja az eljárás perré alakulását, aki a fizetési meghagyással szemben nem élt ellentmondással, és az ő vonatkozásában egyébként nem állnak fenn sem a Pp. 36. §-a szerinti kényszerű pertársaság, sem a Pp. 37. § a) pontja szerinti célszerűségi pertársaság feltételei. A gyakorlatban gyakran előfordul ugyanis, hogy a fizetési meghagyásos eljárás adatai alapján a közjegyző nem tud egyértelműen állást foglalni abban, hogy a kötelezettek között milyen típusú pertársaság áll fenn.

A Pp. 38. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a 36. § és a 37. § a) pontja szerinti pertársaság esetén bármelyik pertárs perbeli cselekményei – az egyezségkötést, az elismerést és a jogról való lemondást kivéve – arra a pertársra is kihatnak, aki valamely határidőt, határnapot vagy perbeli cselekményt elmulasztott, feltéve, hogy mulasztását utóbb nem pótolta. Ebből következik, hogy a kényszerű pertársaság, illetve a 37. § a) pontja szerinti célszerűségi pertársaság esetén az ellentmondással élő kötelezett cselekménye kihat az ellentmondással nem élő kötelezetre is, az ő vonatkozásában meg kell állapítani az eljárás perré alakulását. A Pp. 37. § b) és c) pontjainak megfelelő pertársaság esetén a kötelezett ellentmondása főszabály szerint a többi kötelezetre nem hat ki, velük szemben a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik, kivéve a Pp. 38. § (3) bekezdésének esetét [pl. Ptk. 6:29. § (3) bekezdés].

A közjegyző perré alakulást megállapító határozata pervezető végzés, arra pedig értelemszerűen nincsen jogszabályi lehetőség, hogy a bíróság a közjegyzőt utasítsa arra, hogy a határozatát egyes kötelezettek vonatkozásában megváltoztassa. Az ellentmondásra nyitva álló határidő elteltével a fizetési meghagyás egyébként is a törvény erejénél fogva emelkedik jogerőre, a közjegyzői aktustól függetlenül.

A Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja akként rendelkezik, hogy a bíróság az eljárást – annak bármely szakaszában – hivatalból megszünteti, ha a keresetlevelet már a 176. § (1) bekezdés a)-i) pontja és a 176. § (2) bekezdés a)-c) pontja alapján vissza kellett volna utasítani. A Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontja szerint a bíróság – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a keresetlevelet visszautasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alaphól származó, ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt, vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták.

Ha a fenti esetben a közjegyző megállapítja az eljárás perré alakulását, a bíróságnak az eljárást meg kell szüntetnie azon kötelezett vonatkozásában, aki ellentmondást nem terjesztett elő, mert a jogerős fizetési meghagyás olyan pergátló akadály, amelynek észlelése az eljáró bíróságnak a per bármely szakaszában kötelezettsége. A Pp. 258. § (5) bekezdése – amely visszautal a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 36. § (5) bekezdésére – nem alkalmazható, mivel más esetre vonatkozik: a közjegyző mulasztására alapítottan rendelkezik az eljárás megszüntetéséről akkor, ha a fél az ellentmondását egyébként előterjesztette.

Erre tekintettel, ha az ellentmondással élő kötelezett perbeli cselekménye a Pp. 38. § (1) bekezdése alapján a többi kötelezetre nem hat ki (mert nem állnak fenn a Pp. 36. §-ában,

illetve 37. § *a*) pontjában foglalt feltételek), a bíróság fellebbezhető végzéssel a Pp. 240. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján – figyelemmel a 176. § (1) bekezdés *d*) pontjára – az eljárást az ellentmondással nem élő kötelezett vonatkozásában megszünteti.

[Pp. 36. §, 37. §, 38. § (1) bek., 176. § (1) bek. *d*) pont, 240. § (1) bek. *a*) pont]